

5.11.2019

Dnro 1110/D.a.2./2019

Vastaanottaja STM
Lausuntopalvelu.fi
kirjaamo@stm.fi

Asia: Luonnos asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020-2023

Viite: VN 8546/2019-STM-1

Yhteenvedo:

Koskien luonnosta asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020-2023 Saamelaiskäräjät esittää, että:

- 1) Asetuksen 1 §:ssä avustettavista hankkeista kohtaan 1 ja 2 tulisi lisätä Saamelaiskäräjät yhtenä hanketoimijana ja kohtaan 2 velvoite huomioida hankkeen alueellisen ja valtakunnallisen merkityksen ohella myös saamen kielilain edellyttämä saamenkielisten palvelujen kehittäminen rahoituksen erityisperusteisena edellytyksenä.
- 2) Asetuksen 2 § valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, kohtaan 1 tulisi lisätä kriteeriksi, että hanke huomioi yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti myös vähemmistöasemassa olevin kansan- ja väestöryhmien erityistarpeet ja perustuslailliset oikeudet, kuten saamelaisten aseman alkuperäiskansana.
- 3) Asetuksen 4 § valtionavustuksen laskentaperiaatteisiin ja maakunnallisen tuen enimmäismääriin tulee lisätä asukaslukukohtaisen laskentatavan lisäksi erityisperustaiset rahoituserät kuntien ja kuntayhtymien palvelujen järjestämistä koskevien velvoitteiden täyttämiseksi, kuten saamelaisten perustuslaillinen asema alkuperäiskansana ja saamen kielilain mukaisten oikeuksien toteuttaminen.
- 4) Asetuksessa lueteltuihin hyväksyttäviin kustannuksiin 6 § tulee lisätä rajat ylittävä yhteistyö Norjan ja Ruotsin kanssa saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämiseksi sekä saamen kielilain velvoitteet saamenkielisten käännösten ym. materiaalin tuottamiseksi hankkeissa.

Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman (6.6.2019) mukaisina tavoitteina ovat sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen. Hallitusohjelmassa keskeisellä sijalla on syrjimättömyyden lupaus, jonka mukaisesti ihmisoikeudet ja ihmisarvo kuuluvat jokaiselle meille. Sen mukaisesti hallituskaudella pyritään lisäämään suvaitsevaisuutta ja ihmisoikeuksien kunnioitusta yhteiskuntapoliittisten toimenpiteiden kautta.

Luonnos asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020-2023 jäsentää tulevaisuuden sote-uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon kannalta keskeisiä periaatteita. Luonnoksessa esitetään, kahta pääasiallista rahoituskokonaisuutta: 1) maakunnan hankekokonaisuus, jonka tavoitteena on kehittää yhtenä koordinoituna kokonaisuutena maakunnan perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintaa sekä toimeenpanna hallitusohjelman tavoitteita sekä 2) yhden tai useamman kunnan ja kuntayhtymän yhteiset sosiaali- ja terveyshuollon järjestämisestä tukevan alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävät hankkeet.

Rinteen hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen keskeisinä tavoitteina on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille. Lisäksi erikseen on kirjattu tavoite turvata kielellisten oikeuksien toteutumista käytännössä erityisesti ruotsin ja saamen kielellä sekä viittomakielellä. Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut perustuvat saamelaisten perustuslaillisiin oikeuksiin alkuperäiskansana (PL 17.3 §) ja saamen kielilakiin (1086/2003). Nämä on huomioitava omana erityisyytenä osana sosiaali- ja terveydenhuollon paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia kehittämistoimia.

Euroopan neuvoston vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen neuvoa-antava komitea kehottaa juuri julkaistussa raportissaan Suomen viranomaisia toimimaan kiinteässä yhteistyössä saamelaisten kanssa selventääkseen saamenkieliseen terveydenhuoltoon ja sosiaalipalveluihin liittyvät lainmukaiset oikeudet saamelaisalueilla sekä määrittelemään saavutettavissa olevat ja mitattavat tavoitteet. Tähän tulisi varata riittävät budjetoidut varat, jotta tavoitteet voidaan realistisesti saavuttaa. Lisäksi komitea kehottaa viranomaisia arvioimaan tarvetta tuottaa tiettyjä saamenkielisiä palveluita saamelaisalueen ulkopuolella ja, jos tarvetta ilmenee, harkitsemaan niiden tuottamisen tukemista.

Saamelaiskäräjien saamelaisten sosiaali- ja terveysalan kehittämisohjelman 2016-2019 mukaisina tavoitteina ovat muun muassa: että 1) saamelaisille turvataan lailla yhdenvertaiset, laadukkaat ja asiakaslähtöiset saamenkieliset sosiaali- ja terveyspalvelut läheisyysperiaatteella, 2) saamelaisten lainsäädännöllinen asema ja saamenkielisten palveluiden saatavuuden turvaaminen otetaan huomioon sote-uudistuksessa, hallinnossa, palvelujen järjestämisessä, resursoinnissa, koulutuksessa, tutkimuksessa ja kehittämisessä sekä 3) saamelaisten sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisresurssien turvaaminen saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevan itsehallinnon pohjalta. (<https://dokumentit.solinum.fi/samediggi/?f=Dokumenttipankki%2FKertomukset%2C%20ohjelmat%20ja%20suunnitelmat>)

Useat viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, etteivät saamelaisten palvelut toteudu yhdenvertaisesti eivätkä kaikin osin edes lain edellyttämällä tavalla (Saamebarometri 2016, OM 2016:39, Heikkilä ym. 2013: Saamelaisten hyvä elämä ja hyvinvointipalvelut saamelaisalueella. Rovaniemi: LUP, Heikkilä ym. 2019: Saamelaisten hyvä elämä ja hyvinvointipalvelut kaupungissa, Lapin yliopiston yhteiskuntatiet julkaisu B 68, Rovaniemi).

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämisen erityistehtävät

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittäminen kuntien, kuntayhtymien ja muiden palvelujen järjestämisestä vastaavien tahojen aloitteesta on ollut vähäistä, ja se on vaarassa jäädä marginaaliin tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman toteutuksessa, ellei sitä edellytetä ja resursoida erikseen valtionavustuksissa. Asetusluonnoksen kriteeri, jonka mukaan tuettavien hankkeiden edellytyksenä on ”alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä hanke” rajaa ulos erityisperusteiset kehittämistarpeet, kuten esim. vähemmistöasemassa olevien kansan- ja väestöryhmien palvelut. Vastaavasti saamelaisten itsemääräämisoikeuteen perustuvat osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet toteuttaviin kehittämishankkeisiin jäävät esityksessä huomioimatta.

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämistyöstä on käytännössä vastannut Saamelaiskäräjien yhteydessä sijaitsevan, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Poske) saamelaisyksikkö. Posken valtakunnallisena erityistehtävänä on vastata saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisestä ja tutkimuksesta koko valtakunnan tasolla. Posken saamelaisyksikön kokonaisresurssit ovat kuitenkin erittäin suppeat. Sosiaalialan osaamiskeskukselle (OSKE) myönnetystä valtionavustuksesta 1,5 % on tarkoitettu käytettäväksi erityisavustuksena saamenkielisen väestön palvelutarpeiden huomioimiseksi. Viimeisten vuosien aikana OSKE:n kokonaisbudjettiin toteutettujen leikkausten seurauksena Posken saamelaisyksikön budjetti on vähentynyt 50 %, eikä se mahdollista edes yhden kokoaikaisen työntekijän palkkausta. Lapin sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikössä (LSHP PTH) ei ole yhtään kohdennettua resursia saamenkielisten perusterveydenhuollon palvelujen kehittämiseen. Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisen tehtäväkenttä on hyvin laaja. Se koostuu koko sosiaali- ja terveydenhuollon palvelualan saamenkieliseen ja kulttuurinmukaiseen palvelujen kehittämiseen vastaamisesta pitkien etäisyyksien Lapin maakunnassa, valtakunnassa sekä lisäksi rajat ylittävästä kehittämis- ja tutkimustoiminnasta, koska tärkeä osa saamenkielisiä ja kulttuurinmukaisia palveluntarjoajia ja kehittämisinstituutioita sijaitsee Norjan Karasjoella ja muualla Norjassa ja Ruotsissa. Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämistyötä on siten voitu tähän mennessä toteuttaa vain rajoitetusti.

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämistä on koordinoitava ja resursointi turvattava

Saamenkielisiä ja kulttuurinmukaisia palveluja on kehitetty lähinnä hankelähtöisesti yhteistyössä saamelaisten kotiseutualueen kuntien ja kolmannen sektorin kanssa saavuttaen joitakin hyviä tuloksia. Kehittämis- ja tutkimustoimintaa on kuitenkin tarpeen koordinoida ja systematisoida turvaten sen jatkuvuus ja integroituminen osaksi muuta sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämistoimintaa. Tiedon tuotannon osalta on tärkeä noudattaa alkuperäiskansojen tutkimuseettisiä periaatteita ja toimintatapoja, joissa turvataan saamelaisten kielellinen ja kulttuurinen itsemääräämisoikeus sekä vaikutusmahdollisuudet myös tiedontuotannossa. Saamelaisten tutkimuseettisten periaatteiden kodifointi on käynnissä yliopistojen välisenä aloitteena ja ne valmistuvat vuoden kuluessa. Siihen liittyen on tärkeä neuvotella ja sopia tiedontuotannosta vastaavien organisaatioiden kanssa uudenlaisista tiedontuotantoperiaatteista, -menetelmistä ja -käytännöistä.

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittäminen rahoituksen erityisperusteeksi ja Saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen asetus ei esitetyssä muodossaan turvaa riittävästi saamelais-ten perustuslaillisen aseman ja saamen kielilain toteutumista tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimissa.

Asetusluonnoksen kriteeri, jonka mukaan tuettavien hankkeiden edellytyksenä on ”alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä hanke” rajaa ulos erityisperusteiset kehittämistarpeet, kuten esim. vähemmistöasemassa olevien kansan- ja väestöryhmien palvelut. Saamelaiskäräjät esittää, että 1 §:n kohtaan 2 tulee lisätä velvoite huomioida saamenkielisten palvelujen kehittäminen palvelujen rahoituksen edellytyksissä.

Lisäksi perustuslain mukainen saamelaisten kulttuurinen itsemääräämisoikeus tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistoiminnassa. Saamelaisten itsemääräämisoikeuteen perustuvat osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet toteuttaviin kehittämishankkeisiin jäävät nykyisessä esityksessä vahvistamatta, kun avustuksen saajiksi määritellään kunkin maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien yhteinen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kehittämisen hankekokonaisuus. Saamelaiskäräjät esittää, että asetuksen 1 §:ssä kohtaan 1 tulisi lisätä Saamelaiskäräjät yhtenä hanketoimijana. Vastaavasti 2 § valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, kohtaan 1 tulisi lisätä kriteeriksi, että hanke huomioi yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti myös vähemmistöasemassa olevin kansan- ja väestöryhmien erityistarpeet ja perustuslailliset oikeudet, kuten saamelaisten aseman alkuperäiskansana.

Asetukseen tulee lisätä velvoite huomioida saamenkielisten palvelujen kehittäminen ja turvata sille maakuntien, kuntien tai kuntayhtymien haettavissa oleviin kehittämismäärärahoihin riittävä erillishoidatus. Esitetty laskentatapa, jossa maakuntakohtaisesta enimmäismäärästä 25 % on kiinteää ja 75 % on asukaslukuperustaista ei huomio riittävästi kehittämistyön erityistarpeita eikä turvaa yhdenvertaisesti saamelaisten kotiseutualueen kuntien ja kuntayhtymien erityisvelvoitteiden toteutumista saamelaisten kielellisten oikeuksien toteuttamiseen. Muussa tapauksessa nämä toimijat joutuvat eriarvoiseen asemaan suhteessa muiden maakuntien toiminnallisiin lähtökohtiin.

Saamelaiskäräjät esittää, että 4 §:än tulee lisätä saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittäminen erityisperusteisena rahoituseränä maakuntakohtaisen enimmäismäärän lisäksi.

Hyväksyttäviin kustannuksiin (6 §) tulee lisätä rajat ylittävä yhteistyö Norjan ja Ruotsin kanssa saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämiseksi. Tärkeä osa saamenkielisten psykososiaalisten palvelujen, erikoislääkäripalvelujen ja perheneuvolapalvelujen tarjonnasta on saatavilla vain Norjan Karasjoella sijaitsevista palveluinstituutioista. Lapin sairaanhoitopiirillä on sopimus Helse Finnmarkin kanssa näiden palvelujen hankkimiseksi. Saamenkielisten ja kulttuurilähtöisten palvelujen kehittämisessä on tehty yhteistyötä Norjan ja Ruotsin puolella sijaitsevien saamenkielisten palvelujen tutkimukseen ja kehittämiseen erikoistuneiden yksiköiden kanssa. Tämän jatkuvuus tulee turvata myös tulevassa sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kehittämisessä.

Lisäksi saamen kielilain velvoitteiden täyttämistä aiheutuvat kulut saamenkielisten käännösten ym. materiaalin tuottamiseksi kehittämishankkeissa tulee turvata.

Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaan viranomaisten on neuvoteltava Saamelaiskäräjien kanssa lainsäädännöllisten ja muiden saamelaisten kannalta merkittävien yhteiskunnallisten kehittämistoimien yhteydessä riittävän aikaisessa vaiheessa ja tarjottava Saamelaiskäräjille tehokkaat ja oikea-aikaiset vaikutusmahdollisuudet käsiteltävänä olevaan asiaan.

Kaiken kaikkiaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sisältöjen, palvelurakenne-, tiedontuotanto- ja osaamisverkostouudistuksissa on välttämätöntä varmistaa rakenne, toimintamalli ja resurssit, jotka mahdollistavat riittävän valtakunnallisen saamelaisen erityisosaamisen syntymisen. Ta-

voitteena tulee olla turvata saamelaisten terveyden ja hyvinvoinnin tutkimus-, kehittämis- sekä koulutustarpeiden saamelaisen erityisosaamisen välittyminen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla, jotta voidaan vastata mm. sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen eri asiakas- ja ikäryhmille kolmella Suomessa käytetyllä saamen kielellä, nykyistä eheämmät ja koordinoitua saamenkieliset palvelukokonaisuudet, sote-alan henkilöstön osaamiseen saamelaiskulttuurisissa erityiskysymyksissä, menetelmien kehittäminen sekä vastata saamelaisten hyvinvointia ja palveluja koskeviin tutkimustarpeisiin yhteistyössä tiedontuotannosta vastaavien instituutioiden kanssa.

Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntöön pyydetään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset ja avustuksen hakeminen:

1a) Ovatko luonnoksen mukaiset avustuksen myöntämisen edellytykset selkeät ja perustellut (asetusluonnoksen 1-3 §)?

Luonnoksessa esitetyistä valtionavustuksen myöntämisen edellytyksistä (3 §) puuttuu sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen erityisryhmien näkökulmasta. Yhdenvertaisuus ymmärretään esityksessä ja sen perusteluissa vain alueellisena yhdenvertaisuutena. Sen ohella tulee erikseen todeta perustuslaissa turvattujen erityisryhmien (saamelaiset, romanit, viittomakieliset) oikeudet kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen sekä niiden velvoittavuus sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kannalta. Tämä noudattaa Rinteen hallitusohjelmaa, jossa keskeisellä sijalla on syrjimättömyyden lupaus. Sen mukaisesti ihmisoikeudet ja ihmisarvo kuuluvat jokaiselle meille ja hallituskaudella pyritään lisäämään suvaitsevaisuutta ja ihmisoikeuksien kunnioitusta yhteiskuntapoliittisten toimenpiteiden kautta.

Rinteen hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen keskeisinä tavoitteinä on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille. Lisäksi erikseen on kirjattu tavoite turvata kielellisten oikeuksien toteutumista käytännössä erityisesti ruotsin ja saamen kielellä sekä viittomakielellä. Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut perustuvat saamelaisten perustuslaillisiin oikeuksiin alkuperäiskansana (PL 17.3 §) ja saamen kielilakiin (1086/2003). Nämä on huomioitava omana erityiskysymyksenä osana sosiaali- ja terveydenhuollon paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia kehittämistoimia.

Euroopan neuvoston vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen neuvoa-antava komitea kehottaa juuri julkaistussa raportissaan Suomen viranomaisia toimimaan kiinteässä yhteistyössä saamelaisten kanssa selventääkseen saamenkieliseen terveydenhuoltoon ja sosiaalipalveluihin liittyvät lainmukaiset oikeudet saamelaisalueilla sekä määrittelemään saavutettavissa olevat ja mitattavat tavoitteet. Tähän tulisi varata riittävät budjetoidut varat, jotta tavoitteet voidaan realistisesti saavuttaa. Lisäksi komitea kehottaa viranomaisia arvioimaan tarvetta tuottaa tiettyjä saamenkielisiä palveluita saamelaisalueen ulkopuolella ja, jos tarvetta ilmenee, harkitsemaan niiden tuottamisen tukemista.

Saamelaiskäräjät esittää, että 2 § valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, kohtaan 1 tulisi lisätä kriteeriksi, että hanke huomioi yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti myös vähemmistöasemassa olevin kansan- ja väestöryhmien erityistarpeet ja perustuslailliset oikeudet, kuten saamelaisten aseman alkuperäiskansana.

1b) Onko luonnoksessa esitetty avustuksen myöntämisen edellytyksiä ja hakemista koskeva sääntely muutoin toimivaa?

Asetusluonnoksen kriteeri, jonka mukaan tuettavien hankkeiden edellytyksenä on ”alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä hanke” rajaa ulos erityisperusteiset kehittämistarpeet, kuten esim. vähemmistöasemassa olevien kansan- ja väestöryhmien palvelut. Saamelaiskäräjät esittää, että 1 §:n kohtaan 2 tulee lisätä velvoite huomioida saamenkielisten palvelujen kehittäminen palvelujen rahoituksen edellytyksissä.

Lisäksi perustuslain mukainen saamelaisten kulttuurinen itsemääräämisoikeus tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistoiminnassa. Saamelaiskäräjien itsemääräämisoikeuden perustuvat osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet toteuttaviin kehittämishankkeisiin jäävät nykyisessä esityksessä vahvistamatta, kun avustuksen saajiksi määritellään kunkin maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien yhteinen perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon kehittämisen hankekokonaisuus. Saamelaiskäräjät esittää, että asetuksen 1 §:ssä kohtaan 1 tulisi lisätä Saamelaiskäräjät yhtenä hanketoimijana.

2. Valtionavustuksen enimmäismäärää koskeva sääntely:

2a) Onko asetusluonnoksen 4 §:n mukainen avustuksen enimmäismääriä koskeva sääntely selkeää ja perusteltua?

Esitetty laskentatapa, jossa maakuntakohtaisesta enimmäismäärästä 25 % on kiinteää ja 75 % on asukaslukuperustaista, ei huomio riittävästi kehittämistyön erityistarpeita eikä turvaa yhdenvertaisesti saamelaisten kotiseutualueen kuntien ja kuntayhtymien erityisvelvoitteiden toteutumista saamelaisten kielellisten oikeuksien toteuttamiseen.

Saamelaiskäräjät esittää, että 4 § tulee lisätä saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittäminen erityisperusteisena rahoituseränä maakuntakohtaisen enimmäismäärän lisäksi.

2b) Onko 4§:n 2 momentin mukaiset maakuntien hankekokonaisuuksien enimmäismäärät määritely onnistuneesti? Onko sääntely muutoin toimivaa?

Laskentatapa ei huomioi riittävän hyvin alueellisia erityispiirteitä eikä kuntien ja kuntayhtymien ym. palvelujen järjestäjätahojen erityisvelvoitteita. Lapin alueellisten erityispiirteiden ohella, joita ovat mm. pieni väestöpohja, harva asutus, ikääntyvä väestörakenne, pitkään korkeana pysynyt pois-muutto sekä saamenkielilain mukaiset velvoitteet huolehtia palvelujen järjestämisestä kolmella saamen kielellä, asettavat maakunnat eriarvoiseen asemaan. Niiden ohella on huomioitava se, että julkisilla palveluilla on keskimääräistä suurempi merkitys asukkaiden väestölle, koska vain pieni osa työllisestä väestöstä on työterveydenhuollon piirissä eikä yksityisiä palveluja ole tarjolla tai pienituloisella väestöllä ei ole mahdollisuuksia niitä käyttää. Sen vuoksi palvelutarpeet kanavoituvat julkisiin palveluihin selvästi enemmän kuin maan eteläisissä osissa.

Saamelaiskäräjät esittää, että 4 §:än tulee lisätä saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittäminen erityisperusteisena rahoituseränä maakuntakohtaisen enimmäismäärän lisäksi sekä muutenkin huomioida tasolle Lapin maakunnan erityisolosuhteet.

3. Muut kommentit

3a) Onko asetuseronnoksen sääntelyssä muutoin kommentoitavaa

Tärkeä osa saamenkielisten psykososiaalisten palvelujen, erikoislääkäripalvelujen ja perheneuvola-palvelujen tarjonnasta on saatavilla vain Norjan Karasjoella sijaitsevista palveluinstituutioista. Lapin sairaanhoitopiirillä on sopimus Helse Finnmarkin kanssa näiden palvelujen hankkimiseksi. Saamenkielisten ja kulttuurilähtöisten palvelujen kehittämisessä on tehty yhteistyötä Norjan ja Ruotsin puolella sijaitsevien saamenkielisten palvelujen tutkimukseen ja kehittämiseen erikoistuneiden yksiköiden kanssa. Tämän jatkuvuus tulee turvata myös tulevassa sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistyössä.

Saamelaiskäräjät esittää, että hyväksyttäviin kustannuksiin (6 §) tulee lisätä rajat ylittävä yhteistyö Norjan ja Ruotsin kanssa saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen kehittämiseksi.

Lisäksi saamen kielilain velvoitteiden täyttämisestä aiheutuvat kulut saamenkielisten käännösten ym. materiaalin tuottamiseksi kehittämishankkeissa tulee turvata.

3b) Mitä muita mahdollisia seikkoja asetuksen jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon?

Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaan viranomaisten on neuvoteltava Saamelaiskäräjien kanssa lainsäädännöllisten ja muiden saamelaisten kannalta merkittävien yhteiskunnallisten keittämistoimien yhteydessä riittävän aikaisessa vaiheessa ja tarjottava Saamelaiskäräjille tehokkaat ja oikea-aikaiset vaikutusmahdollisuudet käsiteltävänä olevaan asiaan.

Puheenjohtaja päätti lausunnosta 12.11.2019.

Tiina Sanila-Aikio
Puheenjohtaja
Saamelaiskäräjät

Pia Ruotsala-Kangasniemi
Hallintopäällikkö

Lausunnon valmisteluun osallistui suunnittelija Lydia Heikkilä, Posken saamelaisyksikkö